

รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน:
กรณีศึกษาโรงเรียนปทุมคงคา
A MODEL FOR LEARNER INSTRUCTION SUPERVISION IN
BASIC EDUCATION SCHOOL:
A CASE STUDY OF PATUMKONGKA SCHOOL

นิพา ตรีเสถียรไพศาล*

Nipa Treesathainpaisan

ภารดี อนันตนาวิ**

Paradee Anannawee

สมศักดิ์ ลิลา***

Somsak Lila

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: กรณีศึกษาโรงเรียนปทุมคงคา โดยใช้เทคนิค EDFR จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 คน และตรวจสอบรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ด้วยการสนทนากลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญและปฏิบัติงานในโรงเรียนปทุมคงคา จำนวน 8 คน สถิติในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ พบว่ารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: กรณีศึกษาโรงเรียนปทุมคงคา ประกอบด้วยกระบวนการ 8 ด้าน 68 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์สภาพความต้องการการนิเทศและการสร้างศรัทธา ด้านการสร้างความตระหนัก ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพและการสาธิตรูปแบบการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ด้านการร่วมคิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และด้านการติดตามประเมินผลตลอดกระบวนการ แต่ละองค์ประกอบมีค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผลการตรวจสอบรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: กรณีศึกษาโรงเรียนปทุมคงคา มีความเหมาะสมสามารถนำไปปฏิบัติได้ และมีองค์ประกอบเหมือนกับองค์ประกอบที่สร้างขึ้นตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

คำสำคัญ: สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, รูปแบบการนิเทศ, โรงเรียนปทุมคงคา

* ปรัชญาคุณภักดิ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2560

** หัวหน้าภาคและผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

*** อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ABSTRACT

The purpose of this research was to establish and evaluate a model for learner instruction supervision in basic education school from a case study of Patumkongka School. There were two steps in this research: developing the model of supervision in basic education by using EDFR technique and twenty specialists and examining the model of instruction supervision in basic education school from focus group discussion with experts who work in Patumkongka School. The data was analyzed by percentage, median, interquartile range and focus group. The summary of the findings were as follows: there are eight processes and sixty eight factors involved in a model for learner instruction supervision in basic education school. These are the eight processes; need analysis for supervision and building faith, raising awareness, group development, professional development and demonstration teaching model, curriculum development, action research in classroom, knowledge sharing, and monitoring throughout the process. Each factor has a mean and interquartile ranges more than the defined criteria. The results of the monitoring of the model of supervision in basic education: The case study of Patumkongka School is appropriate and practical they have the same factors.

Keywords: basic education school, a model for learner instruction supervision, Patumkongka School.

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 50 มาตรา 49 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 22 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) กล่าวถึงการจัดการศึกษาให้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ แต่จากผลการประเมินคุณภาพของผู้เรียนพบว่ายังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา, 2552) และจากรายงานสรุปผลของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2551 (2551, หน้า 11) พบว่าต้นสังกัดควรให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการส่งเสริมสถานศึกษาให้ดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2554) ที่สรุปผลการติดตามและประเมินความก้าวหน้าของการปฏิรูปการศึกษาไว้ดังนี้ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดและประเมินผล ส่วนสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 147) พบว่าการนิเทศการจัดการเรียนการสอนเป็นการพัฒนาครูมากกว่าการช่วยแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอน การนิเทศเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหาร โดยเฉพาะการนิเทศการสอนของครูให้มีการพัฒนาส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ และการสร้างขวัญกำลังใจให้กับครูผู้สอน จากการศึกษาสภาพการนิเทศและการจัดการเรียนการสอน พบว่ามีปัญหาค่อนข้างมาก เพื่อให้การนิเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบาย การพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ รูปแบบและกระบวนการนิเทศนั้นจำเป็นต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลง เพื่อให้สอดคล้องกับบริบท ที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งความต้องการของผู้รับการนิเทศ ควรนำรูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่ ที่ประสบความสำเร็จเข้ามาประยุกต์ใช้ (นันทนา เต่าทอง, 2542; กอบแก้ว ภูมิเรศ, 2543; สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2545, หน้า 25-27) การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษา ที่ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ โดย Glickman (2004, p.11) ให้แนวคิดว่าการนิเทศประกอบด้วย 1) การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง 2) การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม 3) การเสริมสร้าง ประสบการณ์ทางวิชาชีพ 4) การพัฒนาหลักสูตร และ 5) การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ส่วนรูปแบบ การนิเทศแบบกัลยาณมิตรของ สุมน อมรวิวัฒน์ (2546, หน้า 217-220) ประกอบด้วย 1) การสร้าง ศรัทธา 2) การสาธิตรูปแบบการสอน 3) การร่วมคิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 4) การติดตามประเมินผล ตลอดกระบวนการ

โรงเรียนปทุมคงคา เป็นโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ จากการสำรวจผลการปฏิบัติงานพบว่า ขาดการขับเคลื่อนโรงเรียนด้านการยกระดับคุณภาพการศึกษาทุกด้านอย่างต่อเนื่อง วัฒนธรรมในการ ทำงานที่เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย รูปแบบการจัดการเรียนการสอน และการใช้ สื่อนวัตกรรม ซึ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนยังอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ คุณภาพมาตรฐานของชาติ การนิเทศการจัดการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญ (โรงเรียนปทุมคงคา, 2554, หน้า 7) ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษารูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนปทุมคงคา มากที่สุด โดยออกแบบระบบการนิเทศภายในที่มีรูปลักษณะของกระบวนการปฏิบัติเป็นแบบเฉพาะ ของโรงเรียนปทุมคงคา เพื่อนำมาใช้ในการกำกับติดตามการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับสภาพจริง ของโรงเรียน พัฒนาและยกระดับศักยภาพของบุคลากรในการจัดการเรียนการสอน และการดูแล ช่วยเหลือให้นักเรียนให้ก้าวสู่มาตรฐานครูมืออาชีพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

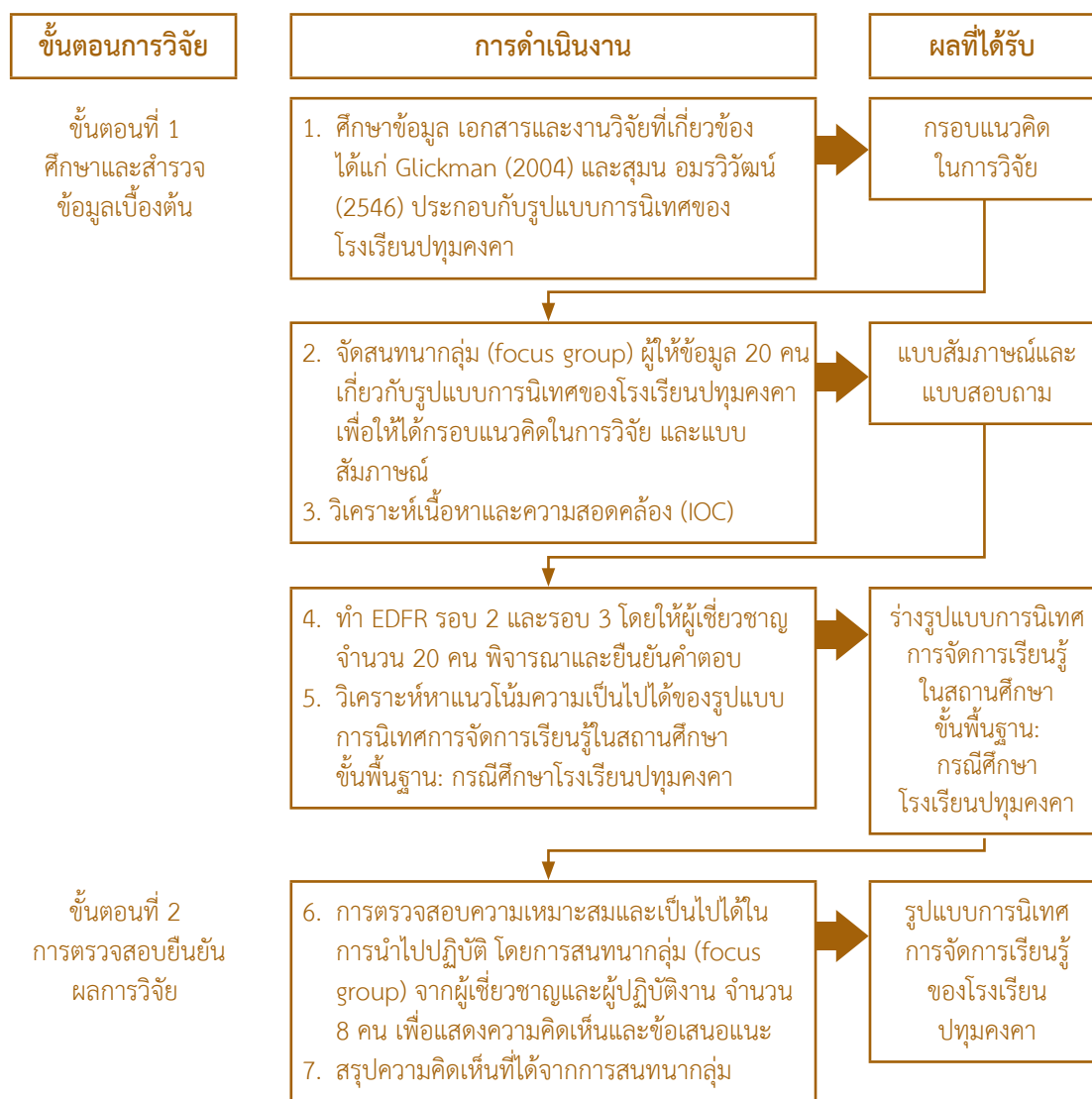
1. เพื่อสร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: กรณีศึกษาโรงเรียน ปทุมคงคา
2. เพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: กรณีศึกษา โรงเรียนปทุมคงคา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรคือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนปทุมคงคา จำนวน 76 คน เป็นผู้บริหาร 14 คน และครู 62 คน กลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มผู้ร่วมสนทนากลุ่มของโรงเรียนปทุมคงคา แบ่งเป็น 1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 20 คน ได้แก่ ผู้บริหาร 5 คน และครู 15 คน 2) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ได้แก่ ผู้บริหาร 7 คน และครู 10 คน 3) กลุ่มผู้ร่วมสนทนากลุ่มของโรงเรียนปทุมคงคา จำนวน 8 คน ได้แก่ ผู้บริหาร 4 คน และครู 4 คน

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย มีดังนี้

ภาพที่ 1 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ผลการวิจัย

องค์ประกอบของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: กรณีศึกษาโรงเรียนปทุมคงคา ตามแนวคิดและทฤษฎีของ Glickman (2004) และสุนน อมรวิวัฒน์ (2546) มีองค์ประกอบ 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวิเคราะห์สภาพความต้องการการนิเทศและการสร้างศรัทธา 2) ด้านการสร้าง ความตระหนัก 3) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม 4) ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ 5) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 6) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน 7) ด้านการร่วมคิดแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และ 8) ด้านการติดตามประเมินผลตลอดกระบวนการ ดังนี้

ตารางที่ 1 รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนปทุมคงคา

ด้านการวิเคราะห์สภาพความต้องการการนิเทศและการสร้างศรัทธา 9 ข้อ

1. แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของสถานศึกษา
2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ยังเป็นปัญหา จัดลำดับความสำคัญของปัญหา การหาทางแก้ปัญหา
3. กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษา
4. กำหนดทางเลือกเพื่อใช้ในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของสถานศึกษา
5. การมีส่วนร่วมของครูในการใช้ข้อมูลเพื่อการนิเทศอย่างเป็นระบบ
6. จัดทำปฏิทินการนิเทศ
7. กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการนิเทศ
8. การจัดสรรงบประมาณ
9. สร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศ

ด้านการสร้างความตระหนัก 7 ข้อ

1. กระตุ้นและสร้างความเข้าใจในการดำเนินการนิเทศให้กับครูอย่างมีลำดับขั้นตอน
2. มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการที่เป็นอยู่ ตามระยะเวลาที่กำหนด
3. การสร้างวินัยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในทีมงาน
4. กำหนดปัญหาและเป้าหมายการแก้ปัญหาร่วมกัน
5. วางแผนและดำเนินการแก้ปัญหาร่วมกัน
6. สร้างแรงจูงใจ การเสริมแรง และสร้างขวัญกำลังใจจากเพื่อนร่วมงานผู้บริหาร
7. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ มีการฝึกอบรมและให้ผู้เข้าร่วมการประชุมได้ลงมือปฏิบัติงาน แก้ปัญหาร่วมกัน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม 9 ข้อ

1. การสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกันของบุคลากรภายในโรงเรียน
2. องค์กรต้องมีรูปแบบของการทำงานร่วมกันเป็นทีม
3. สมาชิกภายในกลุ่มร่วมคิดร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และแสดงความคิดเห็น ความชื่นชมเมื่องานประสบความสำเร็จ
4. การทำงานร่วมกันเป็นทีมมีความสำคัญต่อความสำเร็จของการนิเทศภายในสถานศึกษา
5. การทำงานเป็นทีมมีประโยชน์ต่อการทำงานและการบริหารงานในองค์กร
6. กลุ่มที่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสามัคคีภายในกลุ่มคือ กลุ่มที่มีผู้นำที่ดี
7. ผู้นำกลุ่มควรมีบุคลิกลักษณะความเป็นมืออาชีพ สามารถนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ
8. ผู้นำกลุ่มสามารถเลือกวิธีการสำหรับการตัดสินใจของกลุ่มได้อย่างชัดเจน
9. สมาชิกภายในกลุ่มต้องเข้าใจหน้าที่หรือบทบาทของตนภายในกลุ่ม

ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพและการสาธิตรูปแบบการสอน 13 ข้อ

1. พัฒนาครูให้มีศักยภาพในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์
2. พัฒนาครูโดยใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ
3. พัฒนาศักยภาพครูโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. เปิดโอกาสให้ครูนำเสนอผลงาน และแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ออกมาให้เต็มที่ คอยเสริมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
5. พัฒนาครูด้านคุณธรรมจริยธรรมตามมาตรฐานวิชาชีพครู
6. แนะนำให้ครูทราบถึงเทคนิคการสอนที่หลากหลายวิธีแก้ปัญหา และการนำแหล่งความรู้ต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์
7. สาธิตให้ครูเห็นจริง เช่น สาธิตการสอน สาธิตการผลิตสื่อการสอน สาธิตการออกข้อสอบ เพื่อเป็นแนวทางแก่ครูในการปฏิบัติต่อไป
8. พัฒนาครูให้มีส่วนร่วมในการวางแผนและการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์จริง
9. การมีส่วนร่วมของผู้นำในการทำกิจกรรมต่าง ๆ
10. บุคลากรภายในโรงเรียนต้องเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร
11. ครูได้รับการฝึกทักษะให้มีลักษณะที่คงทนและเป็นทักษะเฉพาะ
12. การพัฒนาทางวิชาชีพช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ให้ครูได้พัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน
13. จัดอบรมประชุม สัมมนา และศึกษาดูงาน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาหลักสูตร 9 ข้อ

1. มีการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การใช้หลักสูตรสถานศึกษา
2. สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรภายในโรงเรียน
3. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
4. ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
5. การวางแผนร่วมกันในการนำหลักสูตรของสถานศึกษาไปใช้
6. การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
7. จัดทำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาให้เป็นระบบ
8. ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
9. การวางแผนร่วมกันในการนำหลักสูตรของสถานศึกษาไปใช้

ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน 10 ข้อ

1. การให้คำแนะนำช่วยเหลือในการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางาน
2. การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้รับการนิเทศสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ครูสามารถใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. กระบวนการวิจัยที่ดีและเหมาะสม จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
5. การเลือกปัญหาและการกำหนดเป้าหมายการวิจัย ต้องเลือกจากปัญหาที่น่าสนใจ สำคัญและเกิดประโยชน์จริง
6. การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นนโยบายและภารกิจของโรงเรียนที่ต้องดำเนินไปพร้อม ๆ กับภารกิจอื่น ๆ
7. โรงเรียนควรสนับสนุนงบประมาณ และส่งเสริมครูทำวิจัยในชั้นเรียน รวมทั้งพัฒนางานวิจัยเป็นผลงานวิชาการในการพัฒนาวิชาชีพ
8. โรงเรียนควรจัดแหล่งค้นคว้าด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนให้เพียงพอ เหมาะสม และสนับสนุนให้ครูไปค้นคว้าข้อมูลจากห้องสมุดภายนอกสถานศึกษาได้ในเวลาราชการ
9. การให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ที่มีผลงานวิจัยในชั้นเรียนดีเด่น
10. แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาการทำวิจัยในชั้นเรียนแก่ครู เพื่อให้คำปรึกษาแก่ครูในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพนักเรียน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ด้านการร่วมคิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 6 ข้อ

1. การให้ความช่วยเหลือครู เพื่อช่วยให้ครูช่วยเหลือตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ความสัมพันธ์อันดีกับครูผู้สอน
2. การช่วยเหลือครูให้ปรับปรุงการสอน รวมทั้งการให้ความหวังใจในเรื่องอื่น ๆ นอกเหนือจากการเรียนการสอน
3. การช่วยเหลือครูโดยตรงเพื่อให้ได้รับข้อมูลย้อนกลับ (feedback)
4. การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริง การสร้างเครื่องมือการประเมิน การสรุปผล และการตัดสินผลการประเมิน
5. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวิชาการและหลักการ พร้อมสอดแทรกส่วนที่ขาดตกบกพร่อง
6. จัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำความเข้าใจให้ตรงกันในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละแบบ

ด้านการติดตามประเมินผลตลอดกระบวนการ 5 ข้อ

1. นำผลการนิเทศมาปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาต่อไป
2. ประชุม สัมมนาเพื่อร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อให้ผู้รับการนิเทศทราบสภาพที่แท้จริง และร่วมกันเลือกวิธีการที่ดีที่สุด
3. จัดทำแบบสรุปหรือคู่มือการปฏิบัติงาน
4. จัดทำแผนหรือโครงการรองรับการปรับปรุงและพัฒนา
5. นิเทศ ติดตามผลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: กรณีศึกษาโรงเรียนปทุมคงคา ที่จะนำไปปฏิบัติโดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (focus group) เพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนปทุมคงคา พบว่ารูปแบบมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ สอดคล้องกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญปฏิบัติงาน

อภิปรายผล

การพัฒนาการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: กรณีศึกษาโรงเรียนปทุมคงคา ผลการวิจัยในภาพรวมพบว่า รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนปทุมคงคา มี 8 ด้าน 68 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการวิเคราะห์สภาพความต้องการการนิเทศและการสร้างศรัทธา มี 9 องค์ประกอบ 2) ด้านการสร้างความตระหนัก มี 7 องค์ประกอบ 3) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มี 9 องค์ประกอบ 4) ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพและการสาธิตรูปแบบ

การสอน มี 13 องค์ประกอบ 5) ด้านการพัฒนาหลักสูตร มี 9 องค์ประกอบ 6) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
 ในชั้นเรียน มี 10 องค์ประกอบ 7) ด้านการร่วมคิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มี 6 องค์ประกอบ และ 8) ด้าน
 การติดตามประเมินผลตลอดกระบวนการ มี 5 องค์ประกอบ ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี
 และผลการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน (2553) ที่ว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ
 ในชั้นเรียน ให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนด และเพื่อให้การจัดการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพ
 สูงสุดในการพัฒนาผู้เรียน ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ แนวคิด และจุดเน้น
 ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรนำรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้
 ของโรงเรียนปทุมคงคาไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกันทั้งโรงเรียน
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ควรให้ความสำคัญการนิเทศการจัดการ
 เรียนรู้ การกำกับติดตามสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศ ควรเข้าใจรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้
 อย่างถ่องแท้ และควรศึกษาแบบแผนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ให้เป็นระบบ เพื่อสามารถประยุกต์ใช้
 ให้เหมาะสมกับช่วงเวลาและสถานที่
4. สถานศึกษาควรสรรหาบุคลากรให้เพียงพอต่อการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง
5. สถานศึกษาควรแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรให้รอบรู้ครอบคลุมการนิเทศการจัด
 การเรียนรู้ทุกสาระการเรียนรู้
6. สถานศึกษาควรมีการติดตามผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ทุกครั้งที่ปฏิบัติงาน
7. สถานศึกษาควรรายงานผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ทุกครั้งของการสิ้นสุดการนิเทศ
 บันทึกผล และนำผลที่ได้มาพัฒนาการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. สถานศึกษาควรมีการนิเทศการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ แบบเฉพาะเจาะจง
 เพื่อให้ได้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน
2. ควรศึกษาการพัฒนาผู้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศการจัดการเรียนรู้ให้มีศักยภาพ เพื่อให้ได้แนวทาง
 การปฏิบัติหน้าที่นิเทศการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
3. ควรศึกษาแบบแผนการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เป็นระบบ เพื่อการปฏิบัติหน้าที่นิเทศ
 การจัดการเรียนรู้ที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

4. ควรศึกษาความต้องการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของผู้ปฏิบัติหน้าที่ เพื่อนำมาพัฒนาการนิเทศการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนที่แตกต่างกัน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. กอบแก้ว ภูมเรศ. (2543). *การศึกษาการจัดการนิเทศการสอนในโรงเรียนเครือข่ายนิคมเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศการศึกษา และพัฒนาหลักสูตร, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทนา เต่าทอง. (2542). *การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โรงเรียนปทุมคงคา. (2554). *รายงานประจำปี 2554*. กรุงเทพฯ: โรงเรียนปทุมคงคา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *เรียนรู้ บูรณาการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2553). *เอกสารประกอบการศึกษด้วยตนเอง หลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. (2552). *อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้*. กรุงเทพฯ: สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2551). *รายงานประจำปี 2551*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2554). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2546). *กัลยาณมิตรนิเทศ*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545). การนิเทศภายใน หัวใจการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน. *วารสารวิชาการ*, 5(8), หน้า 26-27.
- Glickman, Carl D. (2004). *Supervision and instructional leadership: A developmental approach* (6th ed.). Boston, MA: Allyn & Bacon.